

15-18 Yaş Aralığındaki Sporcuların Karakter Düzeylerinin İncelenmesi

Canberk ÖZLÜ¹, Dilek YALIZ SOLMAZ², Gülsün GÜVEN²

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 20.10.2023
Kabul Tarihi: 27.12.2023
Online Yayın Tarihi:
27.12.2023

Anahtar Kelimeler:

Karakter, Karakter
Gelişimi, Sporcu, Spor.

DOI:

10.55238/seder.1376281

Amaç: Bu çalışmanın amacı 15-18 yaş arası sporcuların karakter düzeylerinin farklı değişkenlere göre belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 15-18 yaş aralığındaki lisanslı sporcular oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen toplamda 405 (127 kız, 278 erkek) sporcu oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "Spor Karakter Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde, aritmetik ortalama, standart sapma, tek yönlü varyans analizi testi ve t-testinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Elde edilen verilere göre sporcuların karakter düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyete göre anti-sosyal davranış alt boyutunda kızlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Sporla ilgilenilen süre, yaş düzeyleri ve milli sporcu olma değişkenleri açısından anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca spor türüne göre dürüstlük alt boyutunda bireysel spor ile uğraşanlar lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür.

Sonuç: Bu araştırmanın sonucunda; sporcuların karakter düzeylerinin cinsiyete göre anti-sosyal davranış alt boyutunda ve spor türüne göre ise dürüstlük alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu, sporla ilgilenilen süreleri, yaşları ve milli sporcu olma durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Evaluation of the Character Levels of Athletes Between the Age of 15-18

Abstract

Article Info

Received: 20.10.2023
Accepted: 27.12.2023
Online Published:
27.12.2023

Keywords:

Character, Character
Development, Athlete,
Sport.

Aim: The aim of this study is to determine the character levels of athletes aged 15-18 according to different variables.

Method: Screening model was used in this study. The population of the research consists of licensed athletes between the ages of 15-18. The sample of the research consists of a total of 405 (127 girls, 278 boys) athletes selected using the purposeful sampling method. "Sports Character Scale" was used for data collection. In the analysis of the data, arithmetic mean, standard deviation, one-way analysis of variance test and t-test were used.

Results: According to the data obtained, it was seen that the character levels of the athletes were high. It is seen that there is a statistically significant difference in the anti-social behavior sub-dimension according to gender. It was determined that this difference was in favor of girls. No significant difference was detected in terms of the duration of involvement in sports, age levels and the variables of being a national athlete. It has been observed that individuals who do individual sports differ significantly in the honesty sub-dimension.

Conclusion: As a result of this research; It was determined that there was a significant difference in the character levels of the athletes in the anti-social behavior sub-dimension according to gender and in the honesty sub-dimension according to the type of sport, and that there was no significant difference according to the duration of their involvement in sports, their age and their status as a national athlete.

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Kilis Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kilis/Türkiye E-mail: ozlucanberk@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0743-1036

²Eskişehir Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Eskişehir/Türkiye E-mail: dilekyaliz@eskisehir.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0497-215X

²Eskişehir Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Eskişehir/Türkiye E-mail: gaydin@eskisehir.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7509-1275

Giriş

Gelişen ve değişen dünya beraberinde insanoğluna tekdüze bir yaşam biçimi getirmiştir. Bu gelişmeler bireylerin hayatında olumlu olduğu kadar olumsuz sonuçlar da doğurmuştur. Ekonomik, kültürel, sosyal ve ahlaki değişimin yanı sıra hızlı ve kolay ulaşılabilirlik, bireylerin üst kuşakları ve kendi

kuşaklarıyla olan iletişimlerini etkilemiş, dolayısıyla da ilişkilerinde büyük zararlar ortaya çıkarmıştır. Bu zararlar toplum yapılarının yozlaşmasına ve ahlak düzeylerinin azalmasına yol açmıştır (Görgüt ve Tuncel, 2017).

Ahlak kavramı, genel olarak bireyler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi amacıyla konulmuş kaideler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Akandere ve ark., 2000). Bireylerin karşılaştıkları ikilemlerde verdikleri kararlar onların ahlaki olgunluklarını belirler. Ahlaki olgunluk, günümüzde “karakter” kavramına açıklık getirmek için yapılan tanımlama girişimlerinde önem taşımaktadır. Karakter kavramını tanımlamaya yönelik yapılan çalışmalar, bireylerin ahlaki olgunluğun göstergeleri olan değerler ile sosyal değerleri harmanlamıştır (Bredemeier ve Shields, 1995).

Karakter kelimesinin hangi anlamlara geldiği konusunda kesin bir fikir birliği bulunmamaktadır ve farklı kaynaklardan elde edilen birçok tanım bulunmaktadır. Karakter kavramı temelde, anlamını Yunanca “charessein” kelimesinden almış ve “oymak, işlemek” anlamına gelerek doğruluk, koşulsuz kabul şeklinde ifade edilmektedir. Karakter kelimesinin sözlük anlamı ise kişinin başkalarından ayrılan kendine özgü yapısı, kendini kontrol edebilmesi ve kendisiyle barışık olma durumudur (TDK, 2018). Karakter kavramı araştırmacılar tarafından bireylerin ahlaki yönüyle ilişkilendirilirken, sportif çevrenin paydaşları olan sporcular, antrenörler, yöneticiler tarafından ise bireyin sosyal yönüyle ilişkilendirilmiştir (Doty, 2006).

Spor katılım davranışının geniş bir zümre tarafından bireylerin fizyolojik olarak iyi bir hale gelebilmesinin yanında birçok alanda çok yönlü bir gelişim ortaya koyduğu kabul edilmektedir. Bireyler spora katılım göstererek çeşitli zorluklarla başa çıkmayı, kendini kontrol etme mekanizmasını geliştirmeyi, takım arkadaşları ve çevresindeki bireyler ile birlikte hareket edebilmeyi ve adalet, merhamet, dürüstlük, saygı gibi erdemler içeren davranışlarda bulunmayı öğrenerek sportif çevrenin bu yönünden olumlu bir şekilde faydalanabilirler (Gibbons ve ark., 1995; Doty, 2006).

Sporun popüleritesi tüm dünyada her geçen gün artmakta ve her yaşta insan için karakter gelişiminde önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Sportif çevre, yaşanan çevrenin özünü ve sembolünü oluşturan kültürel değerlerin gençlere aktarılmasını, gençlerin bu değerleri tanımalarını ve deneyimlemelerini mümkün kılmaktadır. Bu deneyimler bireylerin karakter gelişimlerinde önemli bir rol üstlenmektedir (Bredemeier ve Shields, 1995). Sportif çevre karakter özelliklerinin geliştirilmesini veya yükseltilmesini garanti etmemesine karşın yardımcı olmaktadır. Sportif çevrede yaşanan deneyimler karakteri inşa edebilir. Ancak içinde bulunulan çevrenin karakter gelişimi hedefinde planlanmış ve yapılandırılmış olması gerekmektedir. Kısacası karakter, sportif çevrede öğrenilebilir ve öğretilir (Doty, 2006).

Spora katılımın bireyin karakter inşasında rol oynadığı süregelen bir tartışma konusu olarak popülerliğini bugün de korumaktadır. Toplumda sporun ya da spora katılım davranışının bireylerde olumlu yönde karakter inşasına öncülük ettiği yönünde yaygın bir görüş vardır. Bu öngörüye destekleyen ulusal ve uluslararası çalışmalar bulunmaktadır (Yalız, 2011; Adır, 2017; Beller ve Stoll, 1995; Gibbons ve ark., 1995; Beller, 2002). Gibbons ve ark. (1995) gerçekleştirdikleri, 452 çocuktan oluşan deneysel çalışmalarında çocuklar için Fair-Play eğitiminin çocukların ahlaki muhakeme ve karar süreçlerine olumlu olarak yansıtıldığını belirtmişlerdir. Ancak bunun aksine sporcuların, özellikle üst düzey ve elit şekilde kariyerine

devam etmekte olan bireylerin bazı ahlaki ikilemleri görmezden geldiklerine, saha içerisinde kuralları kendi lehine olacak ve ceza almayacak şekilde ihlal edip kendisine avantajlı durumlar ortaya çıkardığına, saha dışarısında ise uyuşturucu madde, doping vb. sportmenlik dışı davranışları ortaya koyduklarına dair çalışmalarda azımsanmayacak derecede bulunmaktadır (Beller 2002; Priest ve ark., 1999). Priest ve ark. (1999) 631 öğrenciden oluşan çalışmalarında bireysel sporcuların takım sporu yapan bireylere göre başlangıçta ahlaki muhakemelerinin daha iyi olduğunu ancak okul hayatı boyunca negatif etkilenecek büyük bir düşüş gösterdiğini belirtmişlerdir.

Sporcular, küçük yaşlardan itibaren toplum içerisinde sportif başarıları ile ön plana çıkma, karşılaşmalara katılmak için farklı şehirlere ülkelere seyahat ederek farklı kültürlerle tanışma imkânı bulma ve bir noktadan sonra da sportif performanslarından maddi olarak gelir etme ve meslek olarak yapar hale gelmektedirler. Bu noktada ise kariyer basamaklarında hem hızlı ilerleyebilmek hem de daha iyi bir yaşam kalitesine sahip olabilmek için “her şeye rağmen kazan” fikri ortaya çıkabilmektedir. Buradan hareketle, yukarıda verilen bilgilerin ışığında bireyler karşılaşmayı kazanmaya giden yolda kuralları ihlal etmekte, uygun olmayan davranışları sergilemekte bir engel görmemektedirler. Son yıllarda her düzeyden, her spor branşından, her yaş grubundan, dünyanın her kesiminden sporcuların saha içerisinde ve dışarısında ortaya koydukları ve gerek sportif çevre gerekse toplum tarafından uygunsuz görülen davranışların artışı araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur (Guivernau ve Duda, 2002; Jones ve McNamee, 2000). Ancak yürütülen araştırmalarda farklı sonuçların ortaya çıktığı ve sonuçların genellemesinin zor olduğu görülmektedir. Ayrıca ulusal alan yazın incelendiğinde bireylerin karakter düzeylerini belirlemeye yönelik yapılan çalışmaların sayılarının az olduğu ve bu araştırma için belirlenen örneklem grubuna yönelik ise sınırlı sayıda araştırmanın olduğu görülmektedir. Karakter gelişim düzeyini etkileyen çeşitli faktörler göz önüne alındığında sayısı düşünüldüğünde, bu alanda farklı örneklem ve yerlerde çeşitli çalışmaların yapılmasının gerekli olduğu açıktır. Bu araştırma, bu bağlamda alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın genel amacı, Kayseri ilinde bulunan 15-18 yaş aralığındaki sporcuların karakter düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından belirlenmesidir. Bu genel amaca ulaşmak için gerçekleştirilmek istenen araştırma soruları şu şekildedir:

1. Sporcuların cinsiyet değişkenine göre karakter düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Sporcuların yaş değişkenine göre karakter düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Sporcuların milli olma durumlarına göre karakter düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Sporcuların takım ya da bireysel sporlarla ilgilenme değişkenine göre karakter düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Sporcuların spor yaptıkları süre değişkenine göre karakter düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Materyal ve Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmanın modeli, pozitivist bakış açısıyla nicel verilere dayanan genel tarama modeli olarak belirlenmiştir. Tarama modeli, var olan ya da geçmişte yaşanan bir olayın, olduğu şekliyle tespit edilmesini

amaçlayan araştırma modelidir. Araştırma konusu olan bireyler, nesnelere ya da olaylar, kendi koşulları içerisinde, olduğu biçimiyle tanımlanmaya çalışılır ve herhangi bir değiştirme veya etkileme çabası içine girilmez (Karasar, 2016).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Kayseri ilinde yer alan kulüplerde aktif olarak müsabakalar katılan ve sportif faaliyetlere devam eden lisanslı 15-18 yaş arasındaki sporcu grubu oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini ise evren içerisinde amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen toplamda 405 gönüllü sporcu oluşturmaktadır. Sporculara ait olan demografik özelliklere ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. 15-18 Yaş arasındaki sporculara ilişkin betimsel istatistikler

Değişken	Grup	n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	127	31.40
	Erkek	278	68.60
Yaş Düzeyi	15 yaş	247	61.00
	16 yaş	100	24.70
	17 yaş	43	16.60
	18 yaş	15	3.70
Millilik Durumu	Evet	42	10.40
	Hayır	363	89.60
Sporculuk Süresi	1-3 yıl	105	25.90
	4-6 yıl	211	52.10
	7 yıl ve üzeri	89	22.00
Spor Türü	Bireysel Spor	193	47.70
	Takım Spor	212	52.30

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan 405 sporcudan %31.40’ının kız, %68.60’ının erkek sporculardan oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya katılan sporcuların %61.00’i 15 yaşında, %24.70’i 16 yaşında, %16.60’sı 17 yaşında ve %3.70’i ise 18 yaşındadır. Milli olma durumlarına göre sporcuların %10.40’ı milli olduklarını belirtirken, %89.60’ı ise milli olmadıklarını belirtmiştir. Sporcuların sporculuk geçmişlerine ilişkin olarak %25.90’ı 1-3 yıl arasında, %52.10’u 4-6 yıl arasında, %22.00’si 7 yıl ve üzeri spor geçmişlerinin olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan sporcuların %47.70’i bireysel sporlarla ilgilenmektedir, %52.30’u ise takım sporuyla ilgilenmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Spor Karakter Ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama araçları araştırmacılar tarafından Kayseri ilinde yer alan spor kulüplerinden gerekli izinler alındıktan sonra ve her bir katılımcı için veli izin formu imzalandıktan sonra yüz yüze uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından çalışmada bulunan bağımsız değişkenleri ölçmek amacıyla kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Bu form çalışmaya katılan bireylerin yaşları, cinsiyetleri, millilik durumları, sporculuk süreleri, spor türleri, vb. bilgi edinmek amacıyla hazırlanmış sorulardan oluşturulmuştur.

Spor Karakter Ölçeği

Bu çalışmada Jang (2013) tarafından geliştirilmiş olan “Spor Karakter Ölçeği” kullanılmıştır. Orijinal ölçek toplam 27 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşan 6’lı likert türü ölçektir. Bu maddelerden 5 tanesi olumsuz (11., 12., 13., 14. ve 15. maddeler), 22 tanesi ise olumludur. Olumsuz maddeler, olumluların tersine

puanlanır, bu sebepten dolayı yüksek puanlar olumlu tutumları göstermektedir (Jang, 2013). Orijinal ölçeğin Türkçe uyarlaması ise Görgüt ve Tuncel (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışmasında araştırmacılar çoğunluğunun 19-24 yaş aralığında bulunduğu 693 kişilik örneklem grubu üzerinde ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirliğini test etmiştir. Türkçe uyarlamasında 5 alt boyut ve 27 maddeden oluşan ölçek orijinal halindeki 6'lı likert yerine 5'li likert tipi olarak değiştirilmiştir. Spor Karakter Ölçeğinin Türkçe versiyonu için alt boyutların iç tutarlık değerleri; dürüstlük 0.81, anti sosyal tutum 0.78, merhamet 0.76, sportmenlik 0.78 ve adalet 0.84, ölçeğin genelinden elde edilen iç tutarlık ise 0.90 olarak hesaplanmıştır (Görgüt ve Tuncel, 2017). Bu araştırmadan elde edilen güvenilirlik katsayısı 0.93 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Ham verilerin analizleride SPSS for Windows 22.0 kullanılmıştır. Öncelikle çalışmadan elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri incelenmiştir. Normal dağılım incelenirken çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre verilerin normal dağıldığı belirlenmiştir. Araştırma için basıklık ve çarpıklık değerleri ± 2 olarak kabul edilmiştir (George ve Mallery, 2010). Verilerin dağılımı incelendikten sonra verilerin analizinde hangi testin kullanılacağını belirlemek için homojenlik (Levene > 0.05) incelenmiş ve verilerin homojen olduğu görülmüştür. Verilerin bilgisayar analizinde, sporcuların karakter düzeylerine göre aldıkları puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Ayrıca t-testi analizleri ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmıştır. İstatistiksel çözümlerinin gerçekleştirilmesinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak benimsenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın amacına yönelik olarak toplanan verilerin istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Sporcuların cinsiyetlerine göre karakter düzeyleri arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla t-testi uygulanmıştır. Sporcuların aldıkları puanlar ile ilgili bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sporcuların cinsiyete göre karakter düzeylerine ilişkin t testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	t	P
Dürüstlük	Kız	127	3.99	.74	.588	.56
	Erkek	278	3.95	.83		
Anti-Sosyal Davranış	Kız	127	3.84	.94	3.211	.00*
	Erkek	278	3.49	1.08		
Merhamet	Kız	127	3.96	.81	.398	.69
	Erkek	278	3.92	.88		
Sportmenlik	Kız	127	4.15	.98	-.021	.98
	Erkek	278	4.16	.98		
Adalet	Kız	127	4.16	.92	1.221	.22
	Erkek	278	4.03	1.00		
Spor Karakteri	Kız	127	3.69	.54	-.445	.66
	Erkek	278	3.71	.64		

$p < .05^*$

Tablo 2'de, cinsiyetlere göre sporcuların ölçekten aldıkları puanların dağılımı görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre, hem kız sporcuların hem de erkek sporcuların spor karakter ölçeğinden ve alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Kızların dürüstlük ($\bar{X}K=3.99$; $\bar{X}E=3.95$), anti-sosyal davranış ($\bar{X}K=3.84$; $\bar{X}E=3.49$), merhamet ($\bar{X}K=3.96$; $\bar{X}E=3.92$) ve adalet

boyutlarındaki ($\bar{X}K=4.16$; $\bar{X}E=4.03$) ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşın, erkeklerin ise sportmenlik boyutu ($\bar{X}E=4.16$; $\bar{X}K=4.15$) ve spor karakteri ($\bar{X}E=3.71$; $\bar{X}K=3.69$) ortalamalarının kızlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sporcuların cinsiyetlerine göre spor karakteri ile sportmenlik, merhamet, dürüstlük, adalet boyutları puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>.05$). Ancak cinsiyete göre anti-sosyal davranış alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Sporcuların yaş değişkenine göre karakter düzeyleri arasında istatistiksel anlamda farkın olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi kullanılmıştır. Sporcuların hesaplanan puanlarıyla ilgili bulgular Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Sporcu yaşlarına göre karakter düzeylerine ilişkin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	n	\bar{x}	SS	F	P
Dürüstlük	15	247	4.02	.81	1.165	.32
	16	100	3.87	.81		
	17	43	3.88	.76		
	18	15	3.82	.60		
Anti-Sosyal Davranış	15	247	3.63	1.11	.384	.76
	16	100	3.58	1.02		
	17	43	3.49	.89		
	18	15	3.42	.81		
Merhamet	15	247	3.92	.88	.435	.73
	16	100	4.00	.78		
	17	43	3.87	.95		
	18	15	3.78	.81		
Sportmenlik	15	247	4.13	1.04	.169	.92
	16	100	4.17	.87		
	17	43	4.19	.89		
	18	15	4.28	1.08		
Adalet	15	247	4.07	1.00	.122	.95
	16	100	4.09	.96		
	17	43	4.10	.94		
	18	15	3.93	.91		
Spor Karakteri	15	247	3.7	.64	.014	.99
	16	100	3.71	.56		
	17	43	3.71	.58		
	18	15	3.68	.59		

$p<.05^*$

Tablo 3’de yer alan bilgilerin ışığında, değişkenlerin yaş gruplarına ait ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel düzeyde anlamlı olup olmadığı incelendiğinde, sporcuların yaşlarına göre dürüstlük ($F=1.165$; $p>.05$), anti-sosyal davranış ($F=.384$; $p>.05$), merhamet ($F=.435$; $p>.05$), sportmenlik ($F=.169$; $p>.05$), adalet ($F=.122$; $p>.05$) boyutları ve spor karakteri ($F=.014$; $p>.05$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

Araştırmanın “Sporcuların Milli olma durumlarına göre karakter düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” problemine ilişkin yapılmış olan t testi neticesinde ortaya konan bulgular Tablo 4.’de yer almaktadır.

Tablo 4. Sporcuların millilik durumlarına göre karakter düzeylerine ilişkin t testi sonuçları

Alt Boyutlar	Millilik Durumu	n	\bar{x}	SS	t	P
Dürüstlük	Evet	42	3.96	.87	-.017	.98
	Hayır	363	3.96	.79		
Anti-sosyal Davranış	Evet	42	3.67	1.06	.443	.65
	Hayır	363	3.59	1.05		
Merhamet	Evet	42	3.95	.81	.155	.87
	Hayır	363	3.93	.86		
Sportmenlik	Evet	42	4.28	.87	.846	.39
	Hayır	363	4.14	.99		
Adalet	Evet	42	4.22	.87	1.030	.30
	Hayır	363	4.06	.99		
Spor Karakteri	Evet	42	3.75	.64	.491	.62
	Hayır	363	3.70	.60		

$p < .05^*$

Tablo 4 incelendiğinde milli olan sporcuların, tüm alt boyutlardan ve ölçeğin tamamından elde edilen ortalamalarının milli olmayanlara göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Puan ortalamalarındaki farklılığın anlamlı olup olmadığı t testi ile kontrol edilmiş ve sporcuların karakter düzeylerinin millilik durumlarına göre farklılaşmadığı görülmüştür ($p > .05$).

Araştırmanın “Sporcuların takım ya da bireysel sporlarla ilgilenme değişkenine göre karakter düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” problemine ilişkin t testi uygulanmış ve analiz sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Sporcuların spor türüne göre karakter düzeylerine ilişkin t testi sonuçları

Alt Boyutlar	Spor Türü	N	\bar{x}	SS	t	p
Dürüstlük	Bireysel spor	193	4.09	.74	3.022	.00*
	Takım sporu	212	3.85	.84		
Anti-sosyal Davranış	Bireysel spor	193	3.68	1.09	1.447	.14
	Takım sporu	212	3.53	1.01		
Merhamet	Bireysel spor	193	3.94	.86	.226	.82
	Takım sporu	212	3.92	.86		
Sportmenlik	Bireysel spor	193	4.12	.98	-.660	.51
	Takım sporu	212	4.19	.99		
Adalet	Bireysel spor	193	4.08	.93	.191	.84
	Takım sporu	212	4.07	1.02		
Spor Karakteri	Bireysel spor	193	3.71	.61	.198	.84
	Takım sporu	212	3.70	.61		

$p < .05^*$

Tablo 5’e göre bireysel sporlar ile uğraşan sporcuların, tüm alt boyutlardan ve ölçeğin tamamından elde ettikleri ortalamaların (sportmenlik hariç) takım sporu ile uğraşan sporculara göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı incelendiğinde, anti-sosyal davranış ($t=1.447$; $p > .05$), merhamet ($t=.226$; $p > .05$), sportmenlik ($t=-.660$; $p > .05$), adalet ($t=.191$; $p > .05$) boyutları ve spor karakterine ($t=.198$; $p > .05$) göre spor türü puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Buna karşın dürüstlük ($t=3.022$; $p < .05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın ise bireysel sporcular lehine olduğu görülmüştür.

Sporcuların spor yaptıkları süre değişkenine göre karakter düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için; ANOVA testi uygulanmıştır. Sporcuların aldıkları puanlar ile ilgili bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Sporcuların spor yaptıkları sürelerle göre karakter düzeylerine ilişkin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Spor Yapma Süresi	n	\bar{x}	SS	F	p
Dürüstlük	1-3 yıl	105	4.09	.72	2.818	.06
	4-6 yıl	211	3.95	.82		
	7 yıl ve üzeri	89	3.83	.83		
Anti-Sosyal Davranış	1-3 yıl	105	3.53	1.20	1.404	.25
	4-6 yıl	211	3.68	.99		
	7 yıl ve üzeri	89	3.49	.99		
Merhamet	1-3 yıl	105	3.95	.88	.443	.64
	4-6 yıl	211	3.96	.85		
	7 yıl ve üzeri	89	3.86	.85		
Sportmenlik	1-3 yıl	105	4.20	.95	.162	.85
	4-6 yıl	211	4.14	.974		
	7 yıl ve üzeri	89	4.14	1.04		
Adalet	1-3 yıl	105	4.11	1.00	.32	.73
	4-6 yıl	211	4.09	.95		
	7 yıl ve üzeri	89	4.00	1.02		
Spor Karakteri	1-3 yıl	105	3.77	.65	.767	.47
	4-6 yıl	211	3.69	.57		
	7 yıl ve üzeri	89	3.67	.65		

$p < .05^*$

Tablo 6’da görüldüğü gibi sporcuların sporculuk sürelerine göre karakter düzeylerinin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığına bakılmıştır. Buna göre, dürüstlük ($F=2.818$; $p>.05$), anti-sosyal davranış ($F=1.404$; $p>.05$), merhamet ($F=.443$; $p>.05$), sportmenlik ($F=.162$; $p>.05$), adalet ($F=.321$; $p>.05$) boyutları ve spor karakterine ($F=.767$; $p>.05$) göre puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmadan elde edilen ilk sonuç, sporcuların cinsiyetlerine göre spor karakter ölçeğinin alt boyutları olan dürüstlük, merhamet, sportmenlik, adalet boyutları ile spor karakter ölçeğinin bütününden elde ettikleri puan ortalamaları açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna karşın kız ve erkek sporcuların anti-sosyal davranış boyutu açısından ise kızlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Kızların anti-sosyal davranış boyutundaki ortalamaların erkeklerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna göre kızların erkeklerden daha az anti-sosyal davranışa sahip olduğu söylenebilir. Buradan yola çıkarak erkeklerin antisosyal davranışlarının kızlara göre daha yüksek olmasının nedeninin erkeklerin buldukları toplumsal ve dış etkenlerden kaynaklanabileceği söylenebilir. Ayrıca kızların rekabetçi sporun benmerkezci bir bakış açısından daha az etkilendiği de iddia edilmektedir (Kavussanu ve Roberts, 2001). Kadınlar, sporda adalet ve dürüstlük bakış açısından “yapılacak doğru şeyin” ne olduğu konusunda erkeklerden daha hassas oldukları görülmektedir. Ek olarak, erkek egemen bir bağlam olarak, erkek ergenler sporda rekabet ederken ahlaki kurallara uyma konusunda kendilerini daha az mecbur hissedebilirler ve bu değerlerin ertelenmesinin uygun olduğunu düşünebilirler.

Yapılan çalışmalarda, erkeklerin kadınlardan daha fazla anti-sosyal davranış gösterme eğiliminde olduğu için cinsiyet farklılıklarının olabileceğini göstermektedir (Horn ve Harris, 2002; Kavussanu ve Boardley, 2009; Lirgg, 1991). Ayrıca cinsiyet değişkeninin anti-sosyal davranışları etkileyebilecek temel bir özellik olduğu ifade edilmektedir (Martin ve ark., 2017). Siyahtaş ve ark. (2018) erkek sporcuların kadın sporculara göre daha anti-sosyal olduğu sonucuna ulaşırken, İmamli ve Ünver (2018) tarafından yapılan

araştırmada da kadın sporcuların daha anti-sosyal olduğu olduğu tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bu bulgu, Martin ve ark. (2017), Kavussanu ve ark. (2009), Shields ve ark. (2005), Rudd ve Stoll (2004), Barriga ve ark. (2001), Richard (1999), Yapan (1992)'nin çalışmalarının sonuçlarıyla paraleldir. Silberman ve Snarey (1993) tarafından yapılan çalışmada kız çocukların doğaları gereği erkek çocuklara göre daha erken olgunlaşmalarının hem fizyolojik açıdan hem de bilişsel açıdan olumlu sonuçları beraberinde getirerek daha doğru davranış örüntülerinin ortaya çıkmasına yardımcı olduğu ortaya konulmuştur. Barriga ve ark. (2001) yaptıkları çalışmalarında ahlaki yargılama boyutunun cinsiyete göre farklılaşmadığını ancak, kadınların ahlaki anlamda daha fazla tutarlı olduğunu, bilişsel çarpıtma ve antisosyal davranış eğilimlerinin ise daha az olduğunu belirtmişlerdir. Miller ve ark. (2005) erkeklerin kızlardan daha az spor ahlakına sahip olduğunu bulmuştur. Ayrıca Kavussanu ve ark. (2009) yetişkin erkek takımların yetişkin kadın takımlardan daha antisosyal davranışlarda bulunduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde, d'Arripe-Longueville ve ark. (2010) erkeklerin kadınlardan prososyal davranış boyutunda daha düşük puanlar aldıklarını bulmuşlardır.

Bu araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu ise, sporcuların yaş düzeylerine göre spor karakter ölçeğinin bütününden ve alt boyutlarından elde ettikleri puan ortalamaları açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde spordaki ahlaki değişimin ilkökul çocukları, ergenlik dönemindeki gençler ve yetişkin sporcularda dahil olmak üzere çeşitli yaş gruplarında incelendiği görülmektedir (Bredemeier ve Shields, 1995; Bredemeier ve ark., 1987; Stephens ve Bredemeier, 1996; Ommundsen ve ark., 2003; Duda ve ark., 1991; Kavussanu ve Roberts, 2001). Çok az çalışma yaş gruplarındaki ahlaki değişkenleri araştırmıştır. Bredemeier ve Shields (1995), çocukluktan genç erişkinliğe kadar farklı yaşlardaki sporcularda spor ve günlük yaşamda belirlenen ahlaki ikilemlere yanıt olarak ahlaki muhakemede farklılığı incelemiştir. Sonuçlar, bireylerin 12 yaşından sonra günlük yaşam ikilemlerine yanıt olarak daha olgun bir şekilde tepki vermesine rağmen, spor ikilemlerine yanıt olarak akıl yürütmeleri daha düşük bir gelişim düzeyinde kaldığı, yani spora ilişkin benmerkezci bir ahlak görüşü sürdürdükleri ortaya çıkmıştır. Böylece yaşam ve spor ahlaki akıl yürütme arasındaki ayrışmanın 12 yaşında başladığını ve ergenlik ve genç erişkinlikte arttığı ifade edilmektedir (Bredemeier ve Shields, 1995). 8 ila 19 yaş arası, çoğu spor yapma deneyimi olan çocuk ve ergenlerle yapılan ikinci bir çalışmada, Conroy ve ark. (2001) katılımcılara sporda agresif davranışları tasvir eden 10 senaryo sundular ve bu davranışları meşru görüp görmediklerini belirtmelerini istediler. Araştırma sonucunda kadınların ve erkeklerin saldırganlığı giderek daha genç sporculara kıyasla daha meşru olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır. Bizim araştırmamızın bulguları ile paralel olan Beller ve Stoll (1995) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada ise 9. sınıftan 12. sınıfa kadar olan lise öğrencileri içeren kesitsel bir örneklem üzerinde yapılan çalışmada, ahlaki akıl yürütmede anlamlı yaş farklılıkları olmadığı bulunmuştur (Beller ve Stoll, 1995).

Araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu, çalışmaya katılan ve ilgilendiği spor branşında milli olma başarısı göstermiş sporcular ile diğer sporcuların karakter düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre milli sporcuların diğer sporculara oranla daha yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları ancak bu ortalamalar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Öztürk ve Türkmen (2018)'in yaptıkları çalışmada milli sporcu olma durumuna göre anti-sosyal alt boyutunda farklılık olduğu tespit edilmesi çalışmamızın sonuçları ile

çelişirken, dürüstlük ve adalet boyutunda anlamlı farklılığın olmaması bizim çalışmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir. Ayrıca Arslan (2018)'in dart ve bocce sporları ile ilgilenen sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının belirlendiği araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu, sporcuların ilgilendikleri spor branşlarının takım sporu ya da bireysel spor olma durumuna göre spor karakteri ölçeğinden elde ettikleri ortalamalara ilişkin farklılık olup olmadığını belirlemeye yöneliktir. Elde edilen verilere göre sporcuların anti-sosyal davranış, dürüstlük, merhamet, adalet, sportmenlik boyutları ile spor karakteri puan ortalamalarının bireysel sporlar lehine daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak sadece dürüstlük alt boyutunda bireysel sporlar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır.

İmamli ve Ünver (2018) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin bireysel veya takım sporları ile ilgilenmelerine göre spor karakter özelliklerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak ortalama değerler incelendiğinde bireysel sporla ilgilenenlerin dürüstlük ve adalet alt boyutlarında ortalama puanlarının takım sporlarıyla ilgilenen sporculara göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Yıldız ve Özmaden (2019) bireysel olarak spora katılan sporcuların dürüstlük, anti-sosyal, centilmenlik, etik davranış ve spor karakteri puan ortalamalarının takım sporu ile uğraşanlara göre daha yüksek olduğu ve anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar da Beller ve Stoll (1995), Bredemeier ve Shields (1986), Rudd ve Stoll (2004), Priest ve ark. (1999), Miller ve Jarman (1988) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Beller ve Stoll (1995) liseye devam eden sporcular üzerinde yaptığı çalışmanın sonucunda takım sporu ile uğraşanların bireysel sporla uğraşanlara göre ahlaki gelişim yönünden daha düşük skorlar elde ettiği ortaya çıkmıştır. Bredemeier ve Shields (1986), basketbol oyuncularının yüzme branşıyla uğraşan sporculara göre ahlaki muhakeme düzeylerinin daha düşük olduğunu bulmuştur. Bunun nedeni olarak Yıldız ve Özmaden (2019) bireysel olarak spora katılan sporcuların takım sporcularına kıyasla bir müsabaka esnasında kendi motivasyonlarını kendileri sürdürmek zorundadırlar. Bu nedenle bireysel sporcuların sportif karakterlerinin takım sporcularına göre farklı olmasının sebebi bilişsel yapılanma aracılığıyla kendilerine olan özgüvenlerini daha iyi yönetebileceklerinden takım arkadaşlarının etkisinde kalmadan bu tür davranışları kendilerinin daha iyi kontrol edebilmesinden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Ayrıca bireysel sporcuların takım sporcularına göre farklılaşmalarının nedeninin ahlaki gelişim süreci içerisinde bireylerin aileleri dışında bir çevre ediniminin getirdiği ve ilk çevreleri olan ailelerinden bağımsız şekilde bireysel farklılıklardan kaynaklanan farklı ahlaki muhakemeleri deneyimlemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Takım arkadaşlarının karşılaştıkları ahlaki ikilemlerde verdikleri kararları kendi bilişsel süreçlerini kullanarak değerlendiren bireyler zamanla yanlış ahlaki muhakemeleri de normalleştirme eğiliminde bulunmaktadırlar.

Bu çalışmada elde edilen diğer bir bulgu, çalışmaya katılan sporcuların spor yaptıkları sürelerle göre spor karakteri ölçeğinin bütününden ve alt boyutlarından elde ettikleri ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre spor yapma süreleri arttıkça spor karakterinden elde edilen puan ortalamalarının gittikçe düştüğü ortaya çıkmıştır. Ancak ortalamalar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç ahlaktan uzaklaşma davranışını içeren çalışmalardan elde edilen sonuçlarla kısmen örtüşmektedir. Böyükelhan ve ark.

(2019) çeşitli değişkenler açısından sporcuların ahlaki karar alma tutumlarını inceledikleri çalışmalarında yaş ile birlikte artan spor yaşının ve mücadele düzeyinin ahlaki karar alma tutumlarını hile ve yarışma severlik anlamında etkilediğini ileri sürmüştür. Atalay (2016) üniversite düzeyinde sporcuların ahlaki karar alma tutumlarına dair gerçekleştirdiği araştırmasında spor yaşı düşük olan bireylerin rekabetçi ortamlarda hileyi kolay bir şekilde benimseyebildiklerini ifade etmiştir. Yıldız ve Özmeden (2019), İmamalı ve Ünver (2018) ve Arslan (2018)'in çalışmalarında bu araştırmanın sonuçlarına paralel olarak sporculuk süresine göre bireylerin spor karakteri ve ahlaki muhakemeleri üzerinden anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir.

Sonuç olarak, sporcuların karakter düzeyleri puanlarının cinsiyete göre anti-sosyal davranış alt boyutunda ve spor türüne göre ise dürüstlük alt boyunda anlamlı düzeyde farklılaştığı, sporla ilgilenilen süre, yaş ve milli sporcu olma durumlarına göre ise anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışma literatüre spor karakter kavramını içerecek çalışmalara katkısı olacağı gibi buna benzer çalışmalar farklı ve çok daha fazla branşlara uygulanabileceği düşünülmektedir.

Öneriler

Bu bölümde bu çalışmanın katkı sağladığı alana yukarıdaki verilen bilgiler ışığında bundan sonraki çalışmaları gerçekleştirecek olan araştırmacılar için önerilerden bahsedilecektir.

- Sporda ahlak, karakter ve fair-play konulu eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının sadece okullar düzeyinde kalmayarak, ülkemizde aktif olarak faaliyet gösterilen spor dallarıyla ilgili federasyon, dernek ya da diğer toplulukların antrenör, yönetici, idareci, ebeveyn ve sporculara yönelik seminerler, çalıştaylar, sempozyumlar olarak ahlak ve karakter farkındalığı yaratmaya yönelik bilgilendirme ve hizmet içi eğitim faaliyetlerinin planlanması;
- Spor ve ahlak konusunda dünya üzerinde etkili eğitim-öğretim faaliyetleri içeren ülkelerin sistemlerinin incelenmesi ve ülkemize entegrasyonuna dair çalışmaların yapılması;
- Spor Bilimleri alanında karakter konulu araştırmalarda ölçeklerin çeşitlendirilebilmesi ve güncel tutulabilmesi için ölçek geliştirme çalışmaları yapılması;
- Hali hazırda yurt dışı kaynaklı olan karakter konulu ölçme araçlarının Türk popülasyonunda uyarlamalarının yapılarak ulusal literatüre kazandırılması;

Kaynaklar

- Adır, Y. (2017). *Fiziksel etkinlik oyunlarının ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin karakter gelişimi düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray Üniversitesi, Aksaray.
- Akandere, M., Baştuğ, G. ve Güler, D. E. (2009). Orta öğretim kurumlarında spora katılımın çocuğun ahlaki gelişimine etkisi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 59-68.
- Arslan, B. (2018). *Türkiye'deki bocce ve dart sporcularının ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Bartın.
- Atalay, A. (2016). Türkiye'de üniversitelerde eğitim gören öğrenci-sporcuların ahlaki karar alma tutumları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(31), 53-66.
- Barriga, A., Morrison, E., Liao, A. ve Gibbs, J. (2001). Moral cognition: Explaining the gender difference in anti social behavior. *Merrill-Palmer Quarterly*, 47(1), 532- 562.

- Beller, J. (2002). *Positive Character Development in School Sport Programs*. Clearinghouse on Teaching and Teacher Education, Washington.
- Beller, J. ve Stoll, S. K. (1995). Moral reasoning of high school student athletes and general students: An empirical study versus personal testimony. *Pediatric Exercise Science*, 4(1), 352-363.
- Böyükelhan, E., Özdilek, Ç., Kaya, T. ve Yağmur., Ö. M. (2019). Bazı değişkenlere göre öğrenci sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesi. *Sporometre*, 16(4), 172-184.
- Bredemeier, B. J., Weiss, M., Shields, D. ve Cooper, B. (1987). The Relationship between children's legitimacy judgments and their moral reasoning, aggressions tendencies and sport involvement. *Sociology of Sport Journal*, 4(1), 48-60.
- Bredemeier, B. ve Shields, D. (1986). Athletic aggression: An issue of contextual morality. *Sociology of Sport Journal*, 3(8), 15-28.
- Bredemeier, B. ve Shields, D. (1986). Game reasoning and interactional morality. *Journal of Genetic Psychology*, 147(2), 257-270.
- Bredemeier, B. ve Shields, D. (1995). *Character Development and Physical Activity*. Human Kinetics, New York.
- Conroy, D., Silva, J., Newcomer, R., Walker, B. ve Johnson, M. (2001). Personal and participatory influences on socialization of aggressive sport behavior. *Agressive Behavior*, 3(1), 405-418.
- d'Arripe, L. F., Corrion, K., Scoffier, S., Roussel, P. ve Chalabaev, A. (2010). Sociocognitive self-regulatory mechanisms governing judgments of the acceptability and likelihood of sport cheating. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 8(2), 595-618.
- Doty, J. (2006) Sports build character. *Journal of College and Character*, 7, 1-9.
- Duda, J. L., Olson, L. ve Templin, T. (1991). The relationship of task and ego orientation to sportsmanship attitudes and the perceived legitimacy of injurious acts. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 62, 79-87.
- George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*. Allyn & Bacon, Boston.
- Gibbons, S., Ebbeck, V. ve Weiss, M. (1995). Fair play for kids: Effects on the moral development of children in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 66(1), 247-255.
- Görgüt, İ. ve Tuncel, S. (2017). Spor karakter ölçeğinin türkçe uyarlaması. *Sporometre*, 15(3), 149-156.
- Guivernau, M. ve Duda, J. (2002). Moral atmosphere and athletic aggressive tendencies in young soccer players. *Journal of Moral Education*, 31(2), 67-85.
- Horn, T. S. ve Harris A. (2002). *Perceived competence in young athletes: Research findings and recommendations for coaches and parents*. Dubuque, IA: Kendall/Hunt.
- İmamlı, H. ve Ünver, G. (2018). Sport karakterinin demografik nitelikler açısından incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 36-49.
- Jang, C. Y. (2013). *Development and validation of the sport character scale*. Doctora Thesis, The University of Utah.
- Jones, C. ve McNamee, M. (2000). Moral reasoning, moral action and the moral atmosphere of sport. *Sport, Education and Society*, 5(1), 131-146.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Kavussanu, M. ve Boardley, I. D. (2009). The prosocial and antisocial behavior in sport scale. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 31(1), 97-117.
- Kavussanu, M. ve Roberts, G. C. (2001). Moral functioning in sport: an achievement goal perspective. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 8(3), 37-54.
- Kavussanu, M., Stamp, R., Slade, G. ve Ring, C. (2009). Observed prosocial and antisocial behaviours in male and female soccer players. *Journal of Applied Sport Psychology*, 4(1), 62-76.

- Lirgg, C. D. (1991). Gender differences in self-confidence in physical activity: a meta-analysis of recent studies. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 5(1), 294-310.
- Martin, E., Gould, D., Ewing, M. E. (2017). Youth's perceptions of rule-breaking and antisocial behaviours: gender, developmental level and competitive level differences. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 1(3), 1-16.
- Miller, B., Roberts, G. ve Ommundsen, Y. (2005). Effect of perceived motivational climate on moral functioning, team moral atmosphere perceptions, and the legitimacy of intentionally injurious acts among competitive youth football players. *Psychology of Sport and Exercise*, 3(3), 461-477.
- Miller, R. ve Jarman, B. (1988). Moral and etihal character development views from past leaders. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 56(4), 72-78.
- Ommundsen, Y., Roberts, G., Lemyre, P. ve Treasure, D. (2003). Perceived motavational climate in male youth soccer; Relations to social-moral functioning, sportspersonship and team norm perceptions. *Pyhcology of Sport and Exercise*, 4(4), 397-413.
- Öztürk, S.E. ve Türkmen, M. (2018). Dart sporcularının spor karakterlerinin incelenmesi. 6. *Uluslararası Bilim, Kültür ve Spor Kongresi, Lviv Ukrayna*, 25-27 Nisan 2018, 848-861
- Priest, R., Krause, J. ve Beach, J. (1999). Four-year challenges in college athletes' ethical value choices in sport situations. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 70(2), 170-178.
- Richard, D. (1999). Are women more ethical? Recent findings on the effect of gender upon moral development. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 9(3), 459-472.
- Rudd, A.ve Stoll, S. (2004). Whay type of character do athletes possess? An emprical examination of college atheletes versus college non-athletes with RSBH value judgment inventory. *The Sport Journal*, 7(2), 1-10.
- Shields, D. L., Bredemeier, B. L., LaVoi, N. M. ve Power, F. C. (2005). The sport behavior of youth, parents and coaches. *Journal of Research in Character Education*, 3(1), 43-59.
- Silberman, M. A. ve Snarey, J. (1993). Gender differences in moral development during early adolescence: the contribution of sex-related variations in maturation. *Current Psychology*, 12(2), 163-171.
- Siyahtaş, A., Saraç, D., Tükenmez, A. ve Hocoğlu, M. (2018). Farklı branşlardaki sporcuların spor karakter özelliklerinin karşılaştırılması. *International Social Studies Journal*, 28(5), 6252-6259.
- Stephens, D. E. ve Bredemeier, B. J. (1996). Moral atmosphere and judgments about aggression in girls' soccer: Relationships among moral and motivational variables. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 18(1), 158-173.
- TDK (Türk Dil Kurumu). (2018). *Genel açıklamalı sözlük*. TDK Yayınları, Ankara.
- Yalız, D. (2011). *Beden eğitimi dersi kapsamındaki fiziksel etkinlik oyunlarının ilköğretim öğrencilerinin karakter gelişimleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi.
- Yapan, H. (1992). *Spor ahlakı; beden eğitimi dersinde ahlaki eğitim*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yıldız, Y. ve Özmaden, M. (2019). Spor yapan üniversite öğrencilerinin sportif karakter durumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 16(4), 1197-1206.

Makale Alıntısı

Özlü, C., Yalız Solmaz, D. ve Güven, G. (2023). 15-18 Yaş Aralığındaki Sporcuların Karakter Düzeylerinin İncelenmesi [Evaluation of the Character Levels of Athletes Between the Age of 15-18], *Spor Eğitim Dergisi*, 7 (3), 266-278.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.